

This project is funded by
the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

Care sunt amenințările economice pentru regiunea transnistreană în 2016-2017?

REVISTA ECONOMICĂ REGIONALĂ: REGIUNEA TRANSNISTREANĂ

26 IULIE 2016

Mesaje-cheie (I)

- ▶ **Economia transnistreană continuă să se confrunte cu o recesiune economică fără precedent.**
  - ▶ Prognoza PIB pentru 2016: -5-6%, după o scădere de circa 20% în 2015
- ▶ **Majoritatea riscurilor identificate în ediția precedentă a publicației s-au materializat, iar celelalte prezintă semne de materializare în viitorul apropiat.**
- ▶ **Reducerea cererii agregate și creșterea sărăciei reprezintă principalele riscuri imediate pentru regiunea transnistreană.**

Mesaje-cheie (II)

- ▶ **Perpetuarea recesiunii economice denotă faptul că principalele constrângeri țin mai curând de ordin intern**
- ▶ **Principalele vulnerabilități interne:**
  - ▶ deficit bugetar și de cont curent de proporții, baza fiscală îngustă determinată de lipsa sistemului de TVA și un vast sector informal, portofolii înalte de credite neperformante în bănci, bază tehnico-materială învechită la principalele întreprinderi și rezerve valutare minime în paralel cu un regim fixat al cursului de schimb.

Mesaje-cheie (III)

- ▶ **Vulnerabilitățile interne au fost agravate de ciclul electoral din regiune, asociat cu proximitatea alegerilor „prezidențiale”**
  - ▶ Conflict între puterile „executive” și „legislative”
  - ▶ Tergiversarea reformelor
  - ▶ Politici populiste (ex: menținerea artificială a cursului de schimb al „rublei transnistrene”)

Mesaje-cheie (IV)

- ▶ **Argumentele în favoarea menținerii cursului de schimb al „rublei transnistrene” fixat la nivelul actual sunt false**
  - ▶ Cursul real efectiv al „rublei transnistrene” s-a apreciat
  - ▶ Rezervele valutare sunt la nivel infim
  - ▶ Deficit de valută
  - ▶ Piața neagră unde „rubla transnistreană” deja s-a depreciat
  - ▶ Deficit de mărfuri de import și „turismul alimentar” (inflație ascunsă).

Mesaje-cheie (V)

► Principalele 5 riscuri pentru următorii 2-3 ani:

1. Sectorul bancar este amenințat de nivelul înalt de concentrare, a “intoxicării” cu credite neperformante și decapitalizare
2. Anumite incertitudini planează și asupra industriei energetice pe fondul probabilității de identificare de către autoritățile de la Chișinău a furnizorilor din Ucraina.
3. Optimizările posibile în sectorul public, pe fondul deficitului bugetar înalt și a nivelului extins de ocupare (45% din totalul salariaților)
4. Sectorul industrial se va confrunta tot mai mult cu problema competitivității reduse
5. Diminuarea continuă a populației constituie o provocare majoră, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

This project is funded by
the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

Oferta internă

Indicii producției industriale, % față de perioada corespunzătoare a anului precedent

	<i>2015</i>	<i>T1:2016</i>
Total	92,3	116,1
Electroenergetică	115,7	95,0
Metalurgică	81,9	220,0
Chimică	64,1	96,0
Constructoare de mașini	89,9	75,0
Prelucrarea lemnului	49,3	21,8
Producerea materialelor de construcții	68,2	94,0
Textile, confecții, încălțăminte	85,5	105,4
Alimentară	78,6	105,1
Morăritul, producerea nutrețurilor	88,4	92,0
Poligrafică	380,0	42,9

Provocări și prognoze în 2016

- ▶ Industria +13+15%
  - ▶ Riscuri financiare și politice pentru metalurgie
  - ▶ Energetica – problema contractului
  - ▶ Probleme structurale și instituționale grave în adresa competitivității
- ▶ Agricultura +18+20%, zootehnia va trage în jos;
- ▶ Probleme în sectorul construcțiilor și serviciilor;
- ▶ PRB – 5-6%, riscuri orientate în jos.

This project is funded by
the European Union

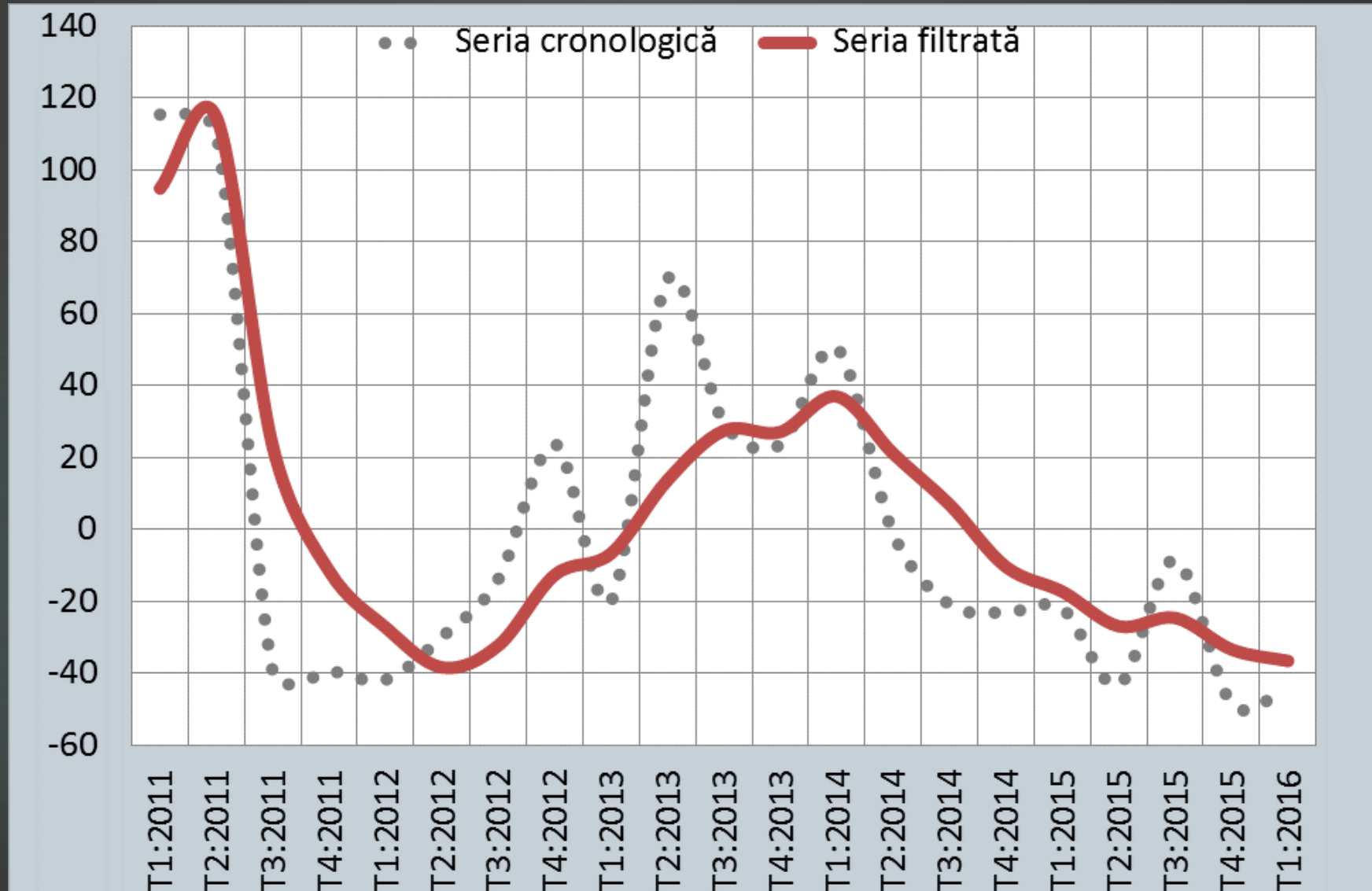
Empowered lives.
Resilient nations.

Cererea internă

Dinamica veniturilor populației pe principalele surse, % față de anul precedent

	2013	2014	2015	T1:2016 estimări
Total venituri	113,7	97,2	75,4	94,0
Venit din salarii	112,7	105,3	87,4	96,0
Venit din activitatea antreprenorială	109,2	95,0	72,5	84,0
Venit din transferuri sociale	109,9	105,6	91,5	100,0
Venit din dividende și dobânzi	103,4	91,3	88,1	90,0
Venit din vânzarea valutei străine	124,6	74,5	55,5	90,0
Alte venituri	100,0	90,0	82,0	90,0

Evoluția investițiilor de capital, % față de trimestrul corespunzător al anului precedent

Provocări și prognoze în 2016

- ▶ Scaderea veniturilor (-5%) și consumului populației vor continua
- ▶ Situația financiară a firmelor se va înrăutăți, în special a celor din sectorul serviciilor prestate populației
- ▶ Administrația se va confrunta cu probleme bugetare grave în continuare
- ▶ Se vor impune reforme dure indiferent de rezultatul alegerilor.
- ▶ Investițiile vor continua să scadă, anticipăm circa 10-12%.

This project is funded by
the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

Finanțele publice

Principalele tendințe în 2015-2016

- ▶ Reducerea veniturilor și cheltuielilor bugetare consolidate în 2015 cu peste 15% f-a-p;
- ▶ Aprobarea unui buget prea optimist pe 2016;
- ▶ Creșterea deficitului bugetar în 2016 până la 18,6% din PRB;
- ▶ Factorul electoral în anul 2016 (creditul de la compania "Sheriff");
- ▶ Diminuarea asistenței financiare din partea Federației Ruse în termeni nominali.

Riscuri pentru 2016 - 2017

- ▶ Creșterea în continuare a deficitului bugetar;
- ▶ Volatilitatea veniturilor extrabugetare (gaz natural, asistența externă);
- ▶ Revizuirea și austeritatea bugetară în 2017;
- ▶ Amânarea reformelor fiscale.

This project is funded by
the European Union

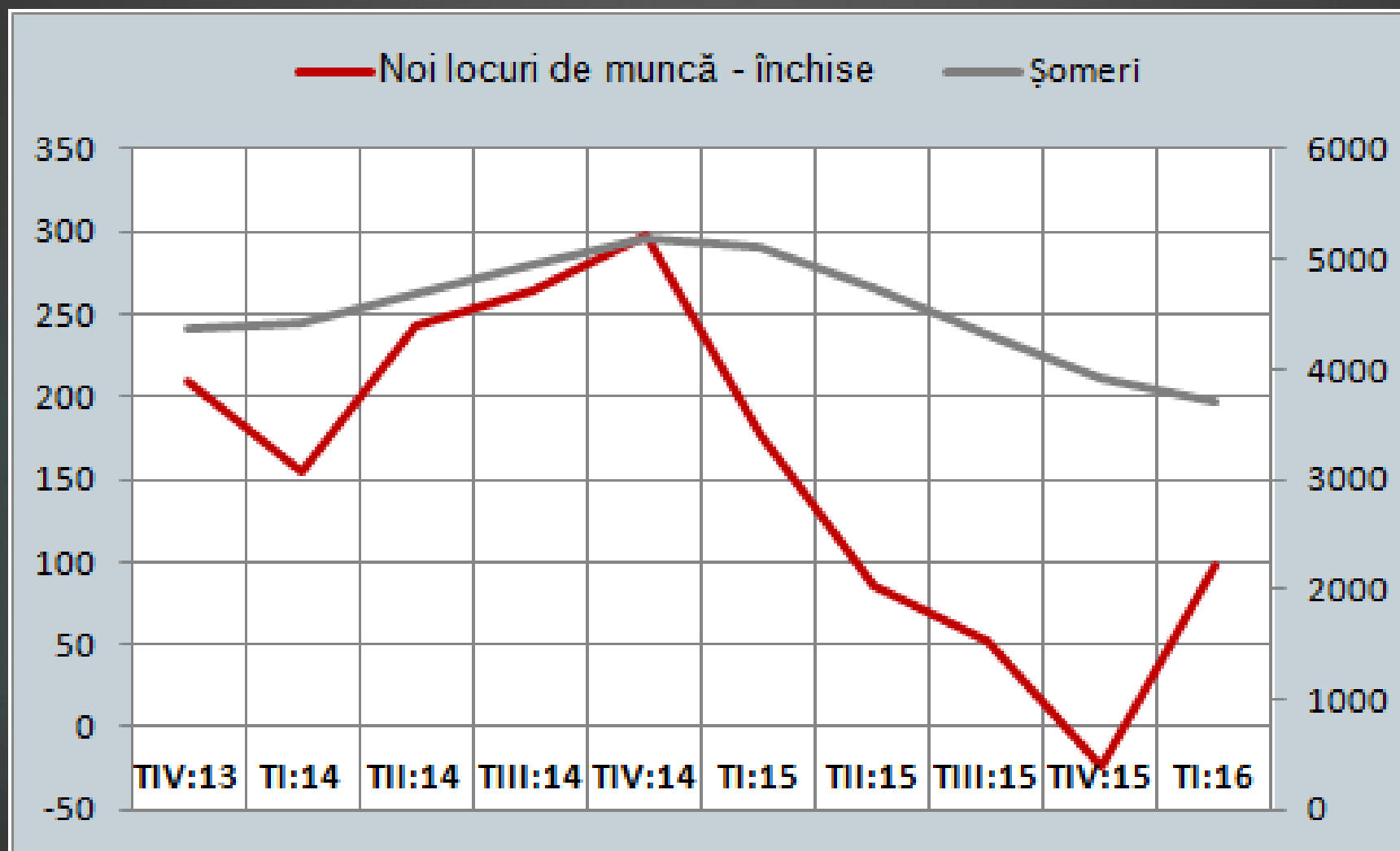

Empowered lives.
Resilient nations.

Piața muncii

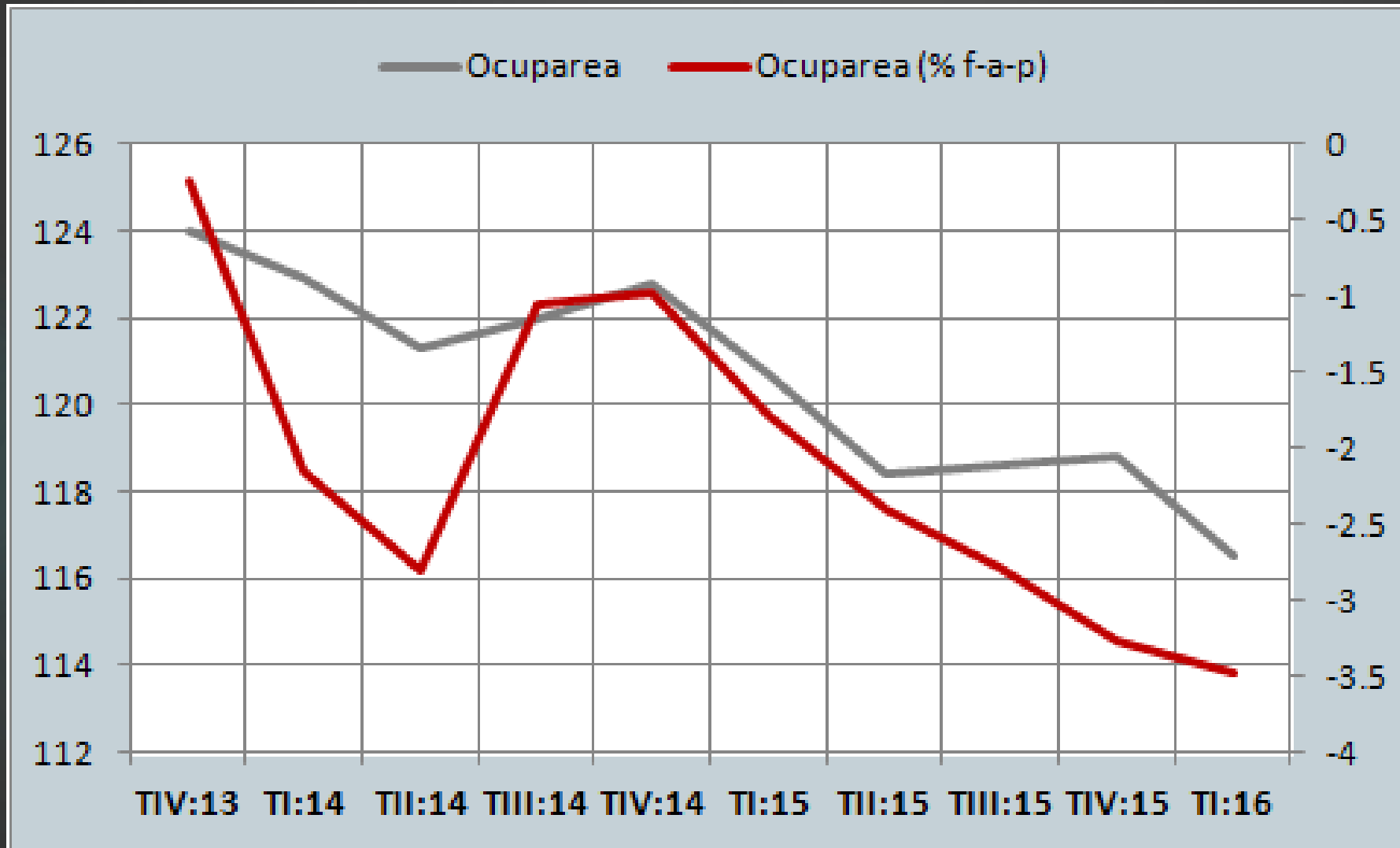
Principalele tendințe

Pe de o parte îmbunătățirea situației...

Principalele tendințe

...pe de altă parte înrăutățire

Riscuri pentru 2016-2017

- ▶ Accelerarea procesului de diminuare a populației ocupate;
- ▶ Discrepanța în datele statistice va îngreuna procesul de analiză și elaborare a politicelor eficiente pentru piața muncii.

This project is funded by
the European Union

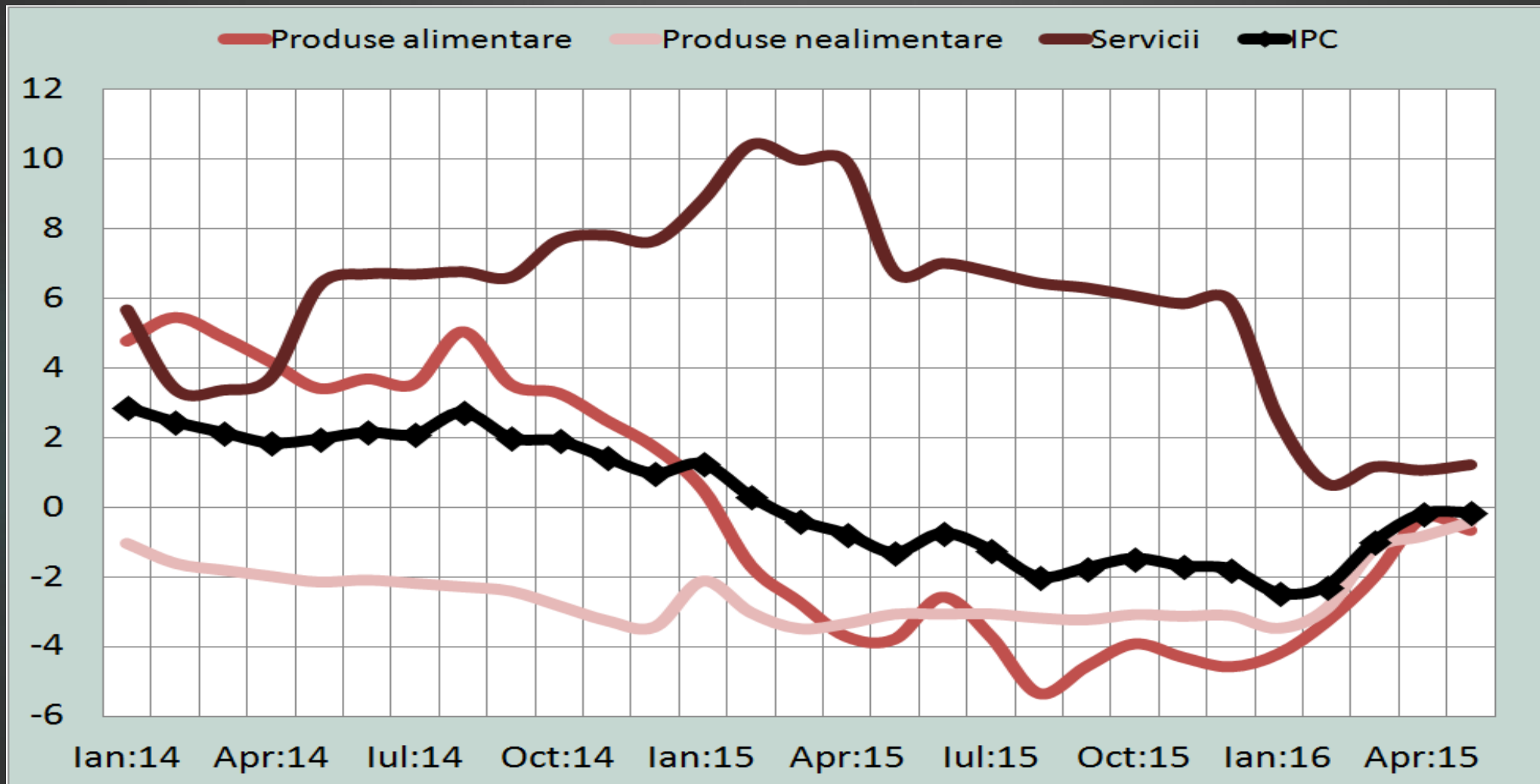

Empowered lives.
Resilient nations.

Prețuri și politică monetară

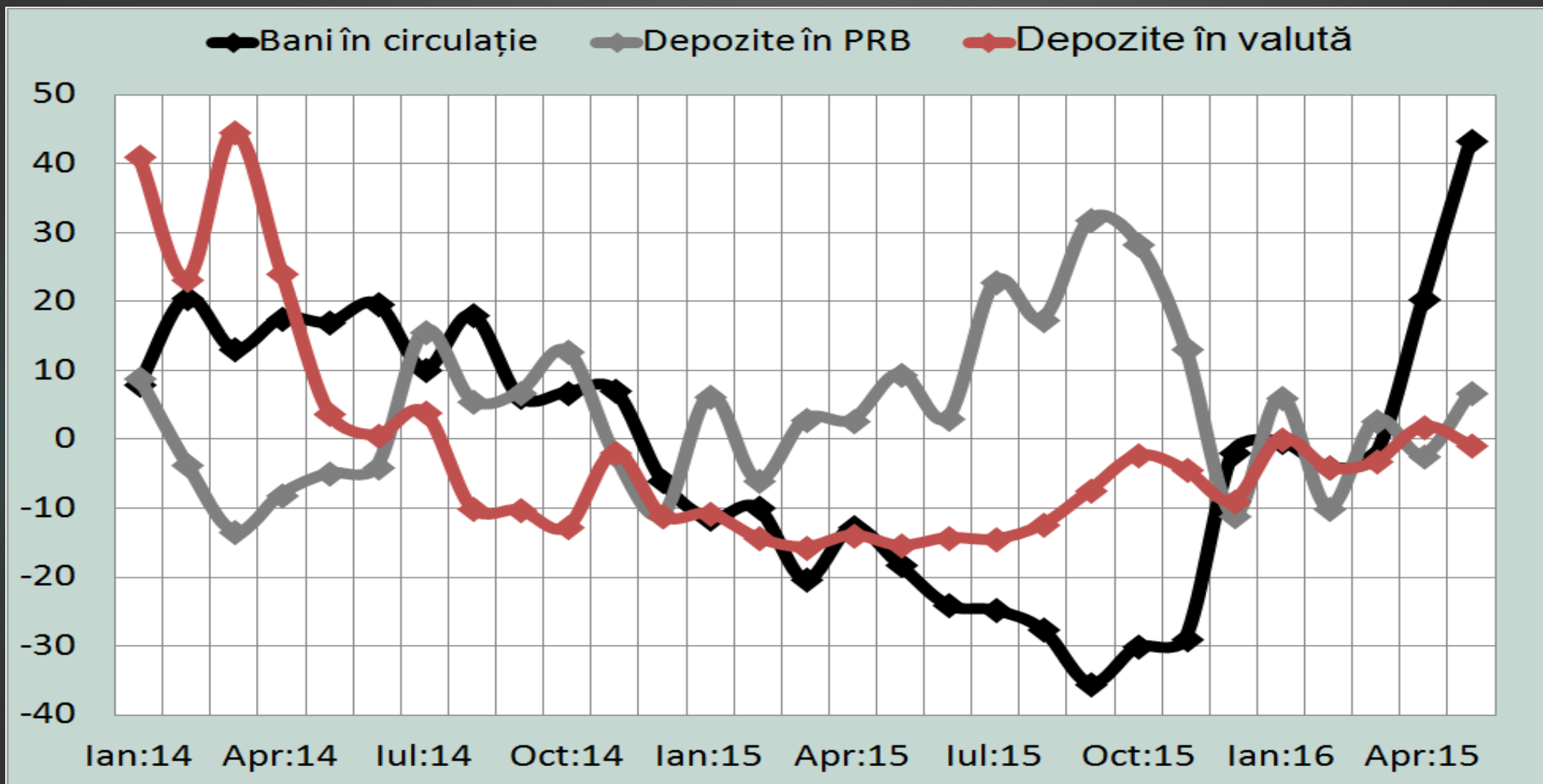
Principalele tendințe

Perioada deflaționistă ia sfârșit. Urmează perioadă inflaționistă?

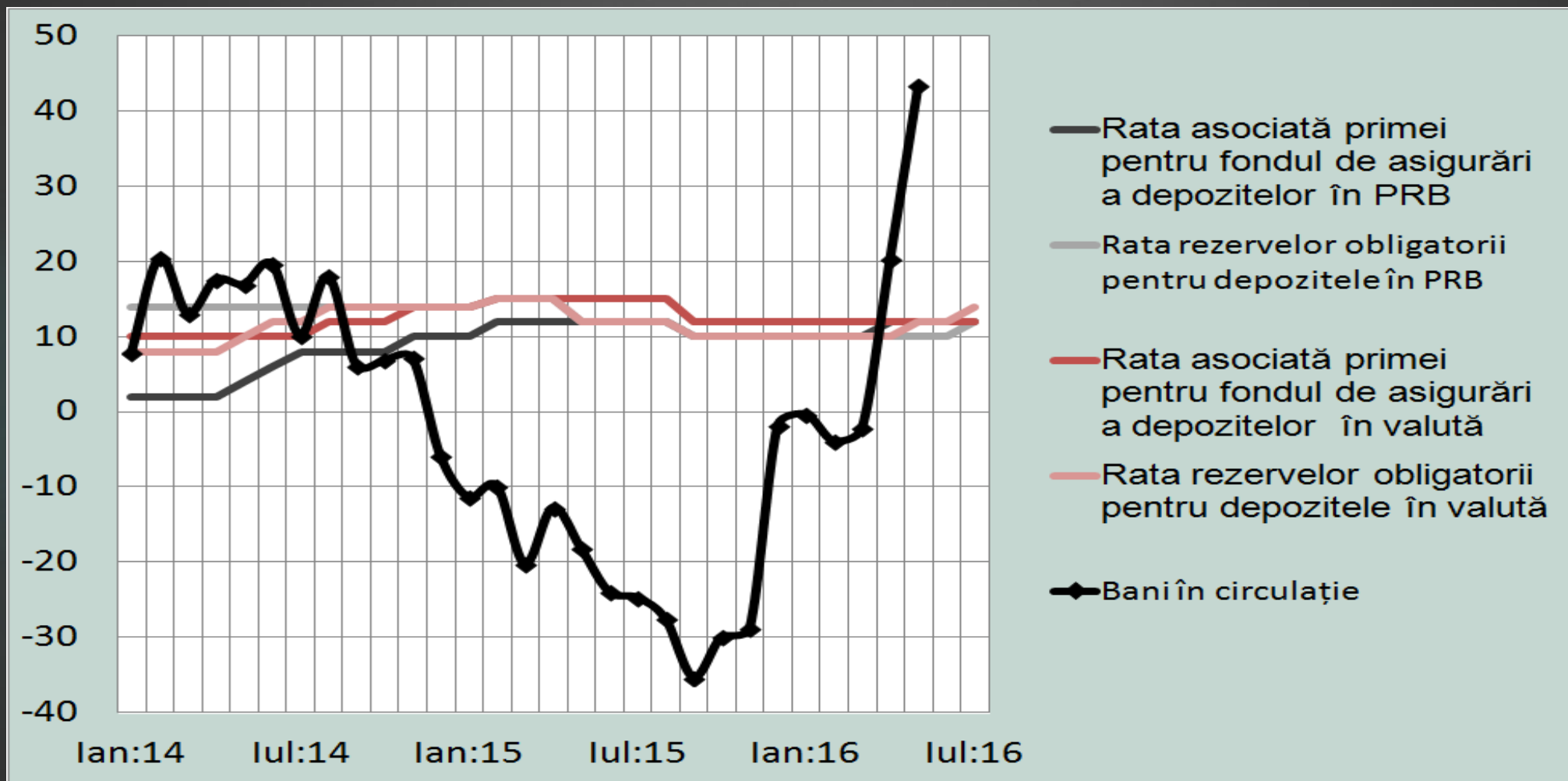
Principalele tendințe

Evoluția pieții valutare a influențat dinamica agregatelor monetare

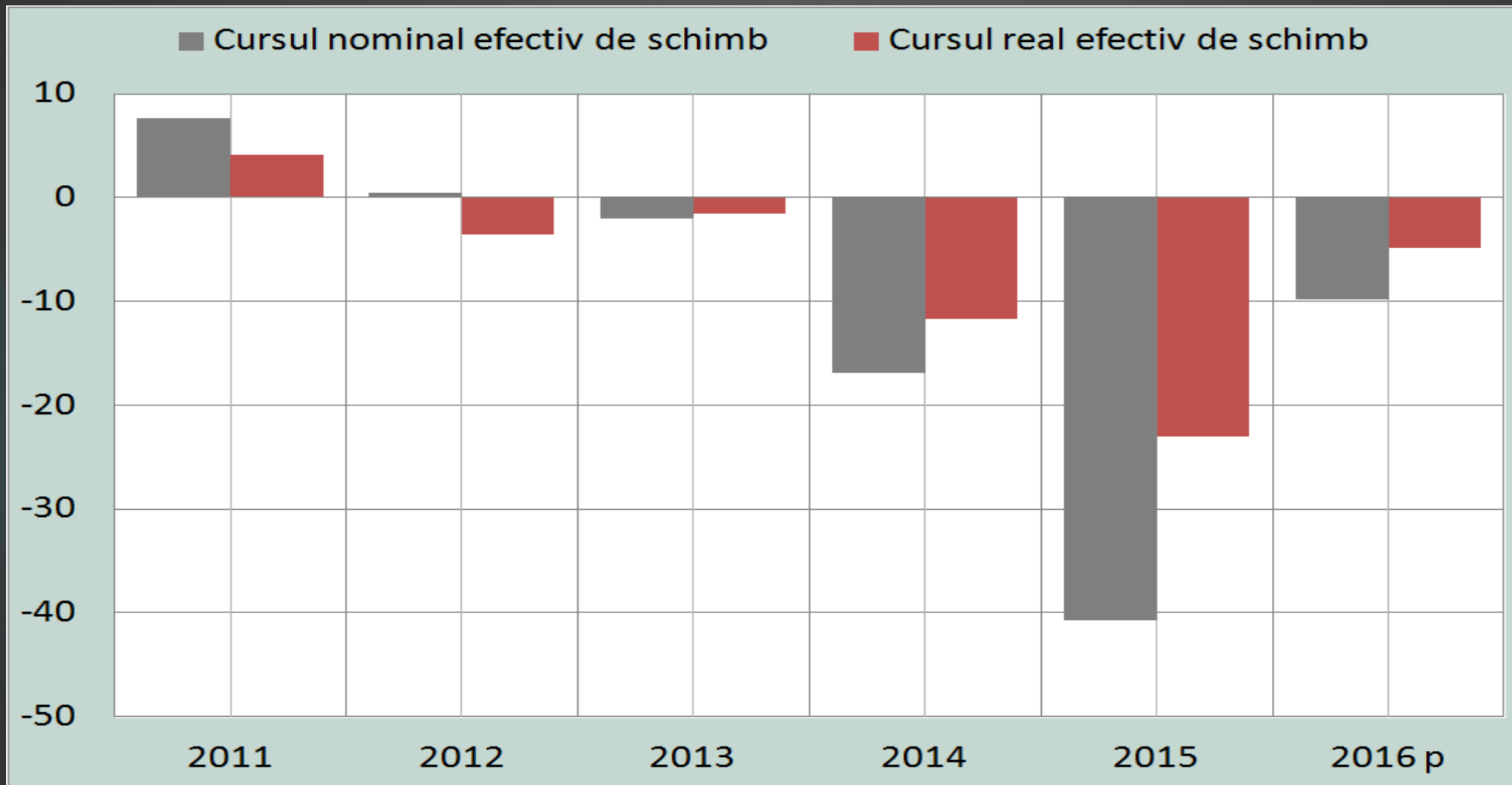
Principalele tendințe

Politica monetară s-a ajustat în funcție de evoluțiile pieții valutare

Principalele tendințe

Rigiditatea politicii valutare afectează competitivitatea regiunii

Riscuri pentru 2016-2017

- ▶ Devalorizarea PRB este imperativă. Menținerea unui perioade mai lungi a cursului fixat va afecta negativ activitatea agenților economici. Tărăgănarea devalorizării va implica necesitatea ieftinirii semnificative a PRB, iar inflația ar putea crește semnificativ;
- ▶ Menținerea stabilității cursului poate fi atinsă prin înăsprirea politicii monetare, fapt ce va agrava și mai tare situația agenților economici;
- ▶ Prin promovarea politicilor contradictorii, „Banca Republicană”, doar, subminează atingerea obiectivelor.

This project is funded by
the European Union

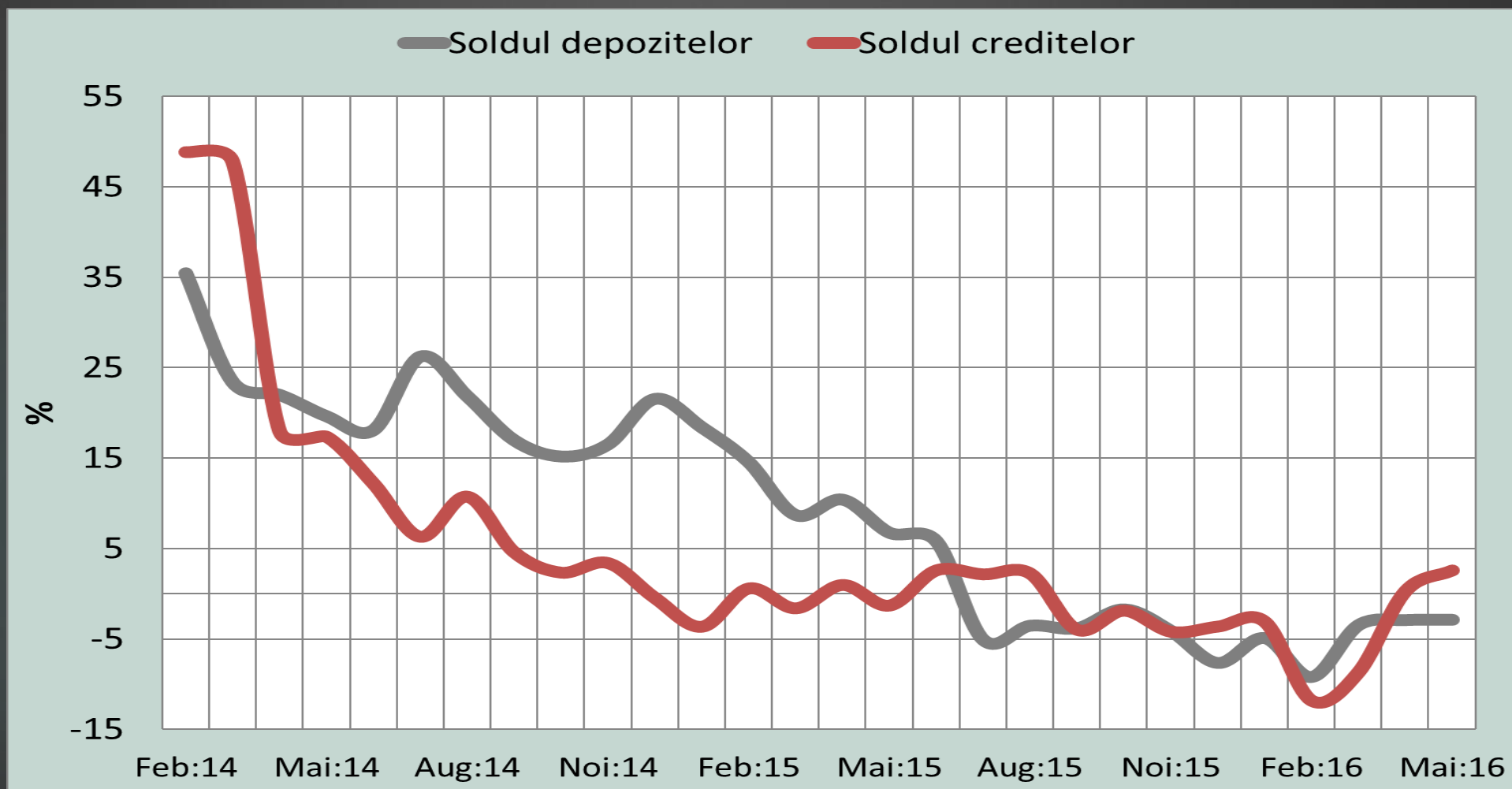

Empowered lives.
Resilient nations.

Sector bancar

Principalele tendințe

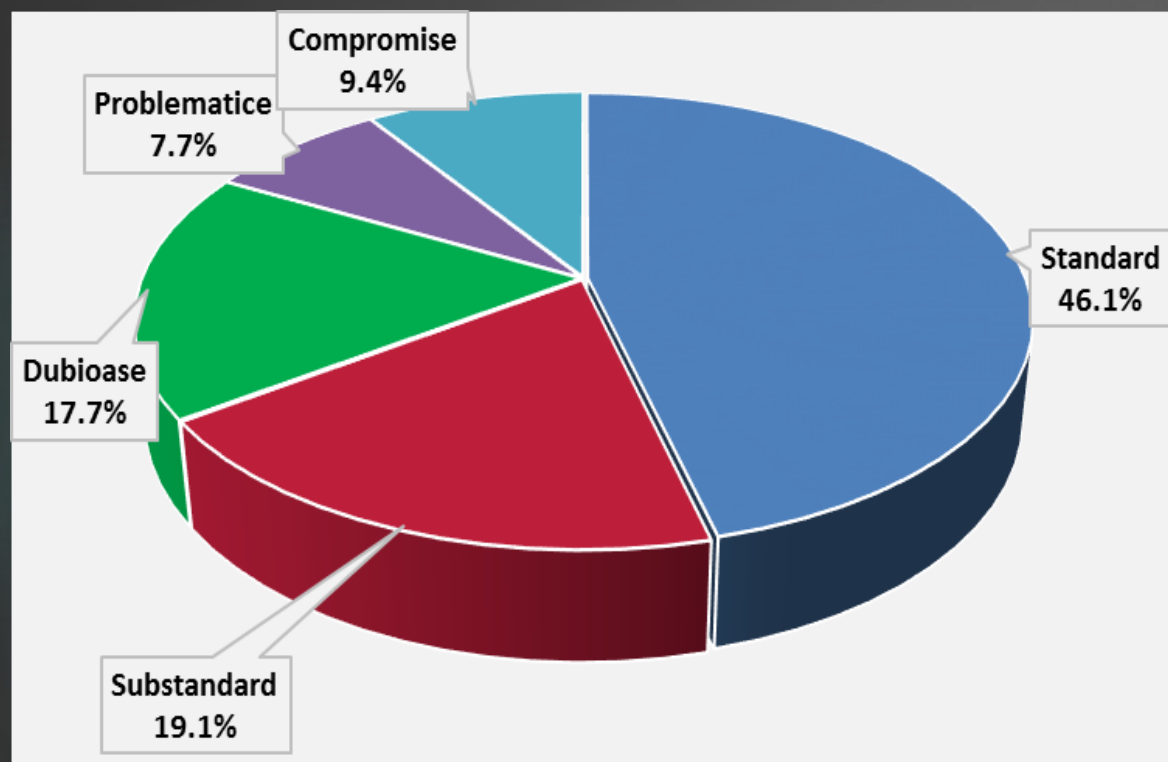
Activitatea bancară se contractă

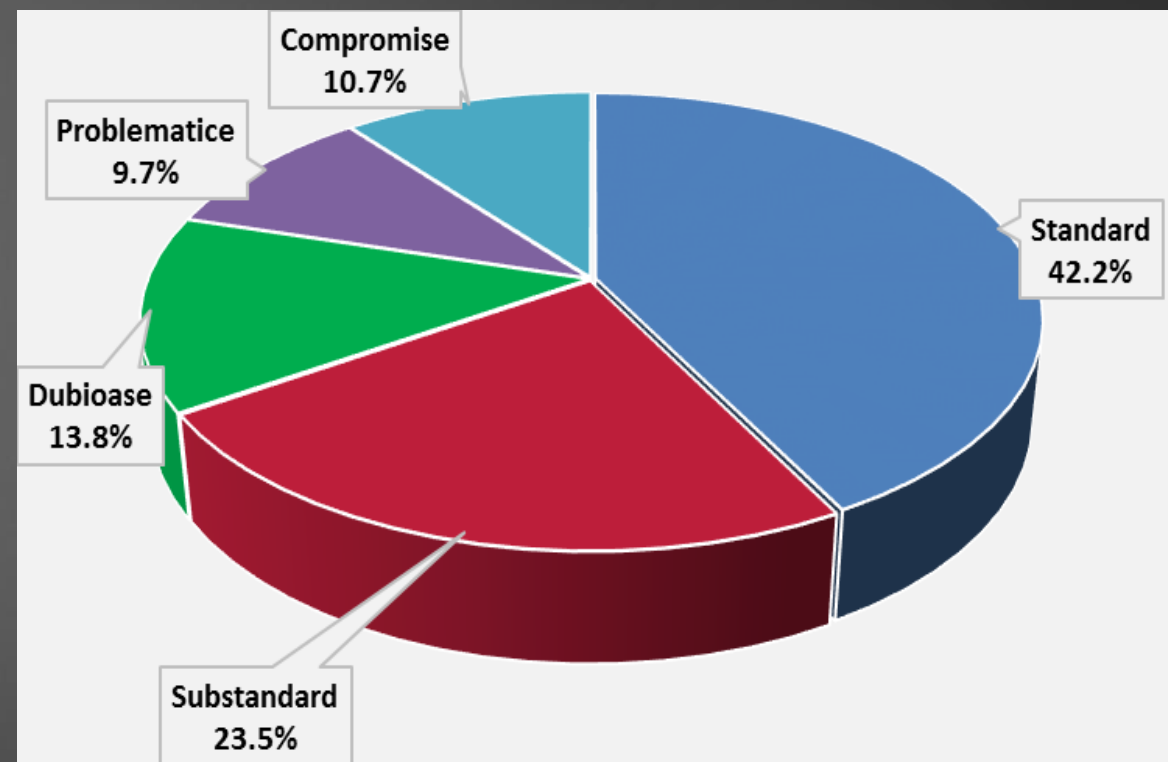
Principalele tendințe

Calitatea portofoliului de credite continuă să se înrăutățească

Trimestrul I 2015

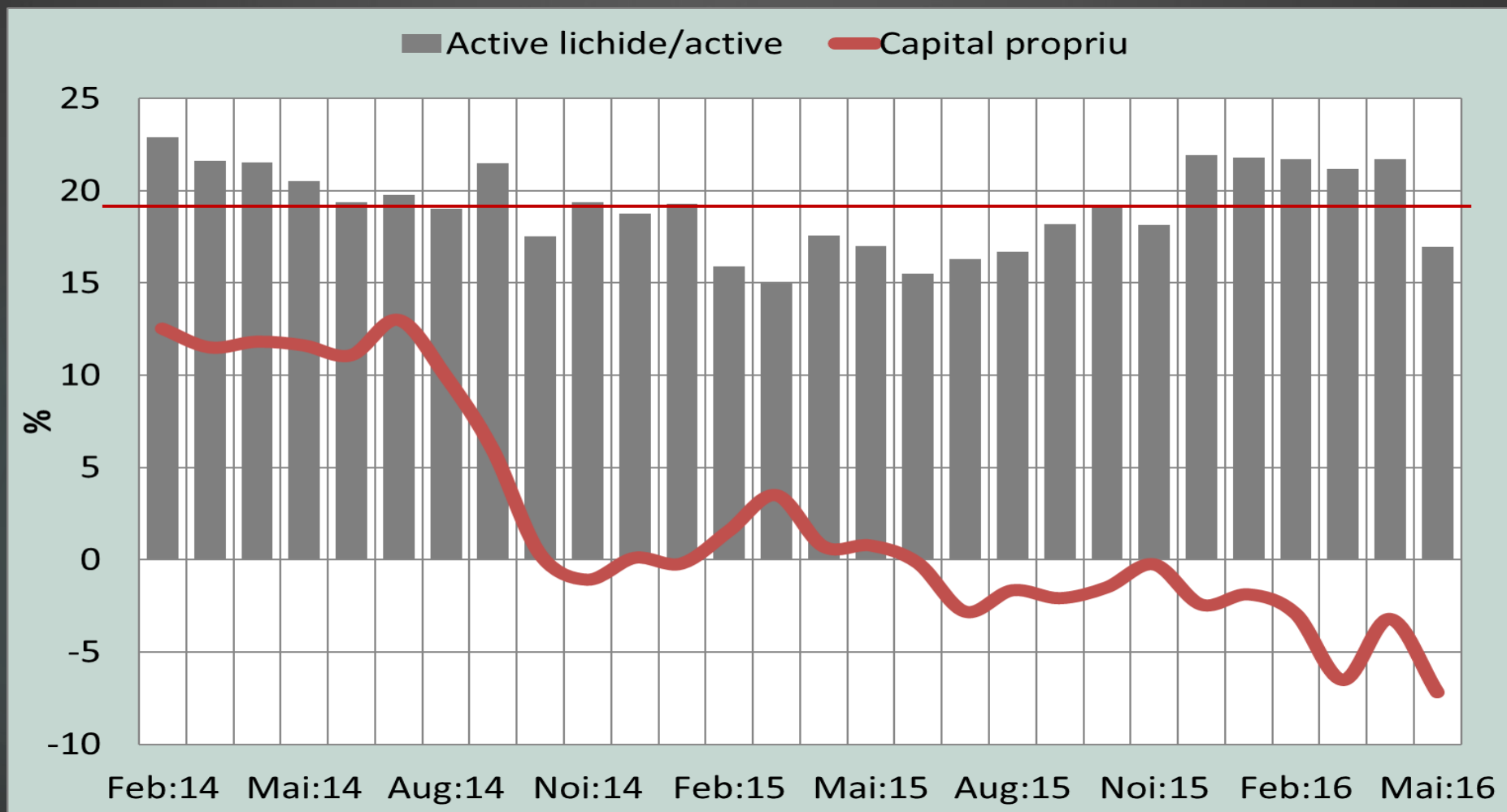

Trimestrul I 2016

Principalele tendințe

Capitalizarea băncilor și nivelul de lichiditate se reduce

Riscuri pentru 2016-2017

- ▶ Stagnarea economiei transnistrene se va răsfrânge negativ și asupra activității sectorului bancar
- ▶ Deteriorarea condițiilor economice din regiune va influența negativ și calitatea activelor bancare
- ▶ Semnalele generate de portofoliul de credite se vor transpune imediat și asupra situației lichidității din sector, care deja înregistrează o tendință accentuată și bruscă de descreștere
- ▶ Tendințele negative prezente pe piața de credit și pe cea de atragere a depozitelor se vor reflecta puternic și în performanțele generale ale sectorului bancar.

This project is funded by
the European Union

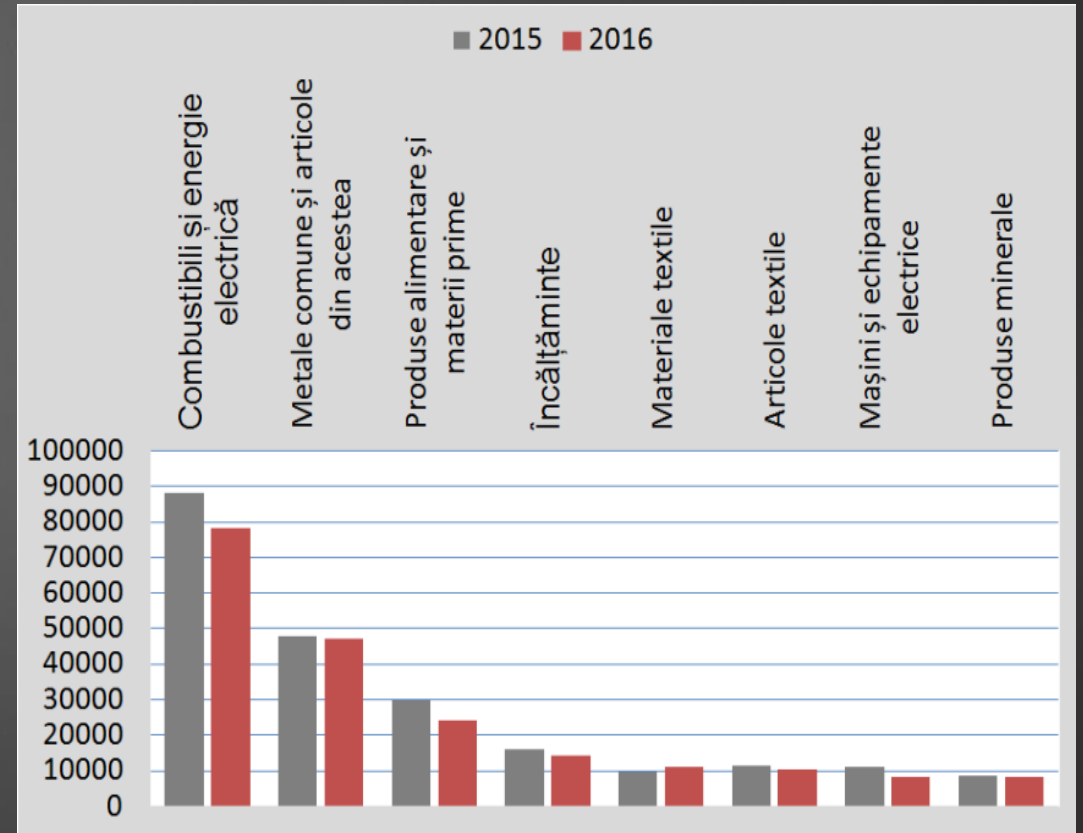
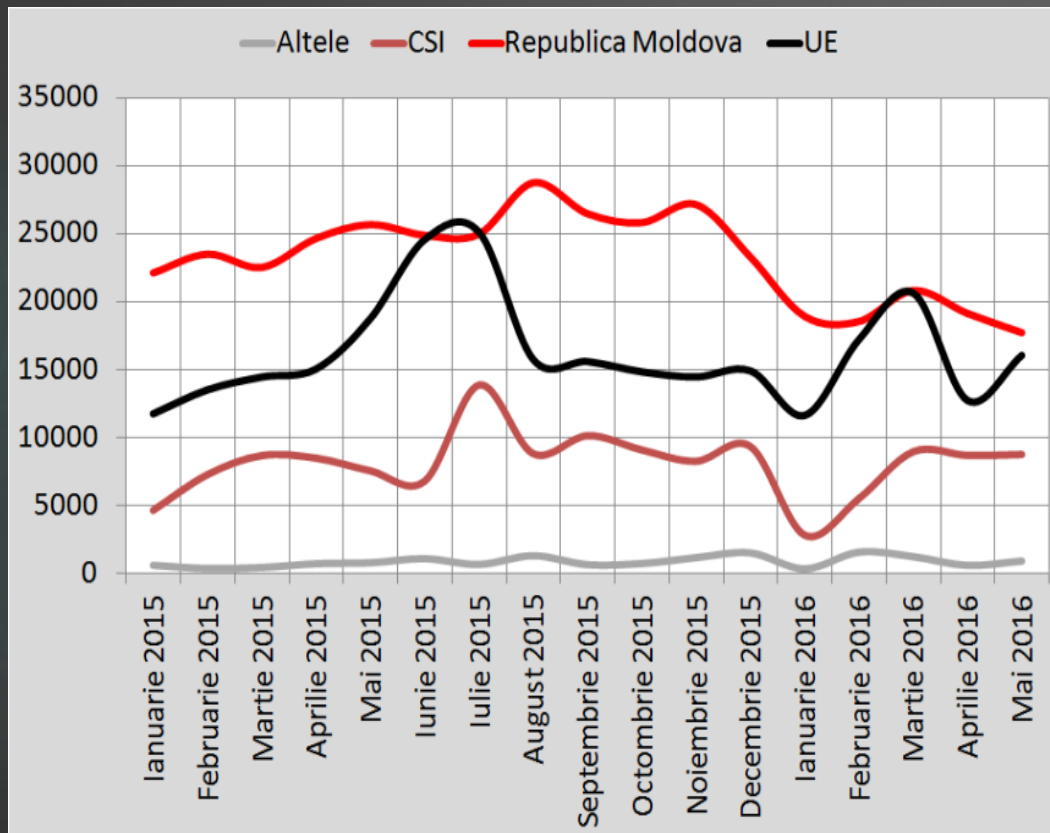

Empowered lives.
Resilient nations.

Sector extern

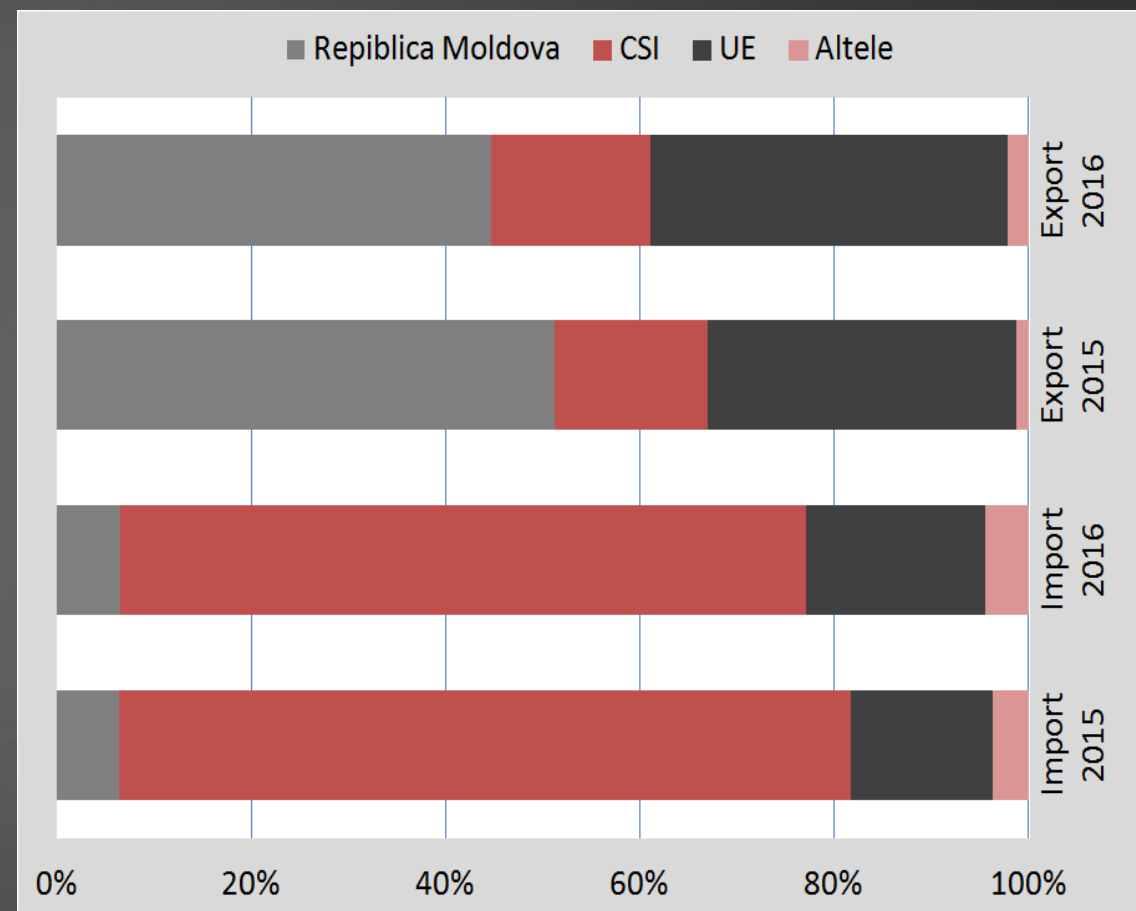
Principalele tendințe în export

- Menținerea condițiilor economice instabile pe unele piețe de desfacere a cauzat reducerea livrărilor de mărfuri.
- Produsele energetice și metalele rămân a fi principalele exporturi ale regiunii.

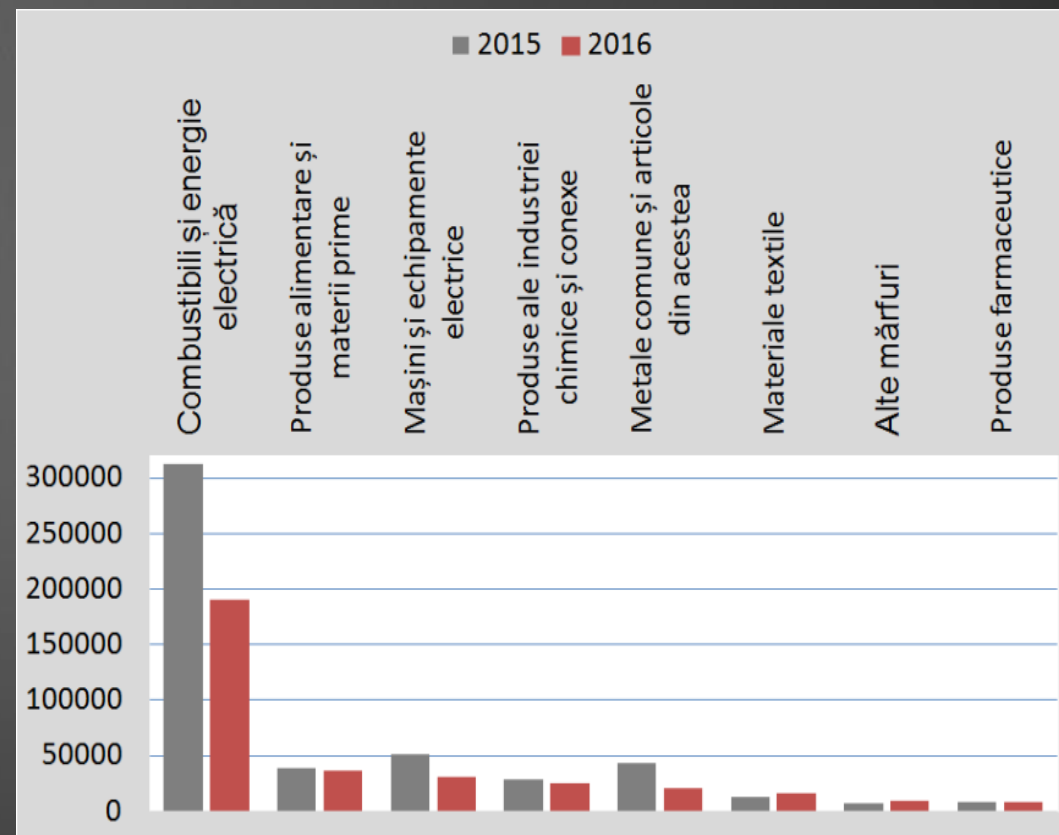
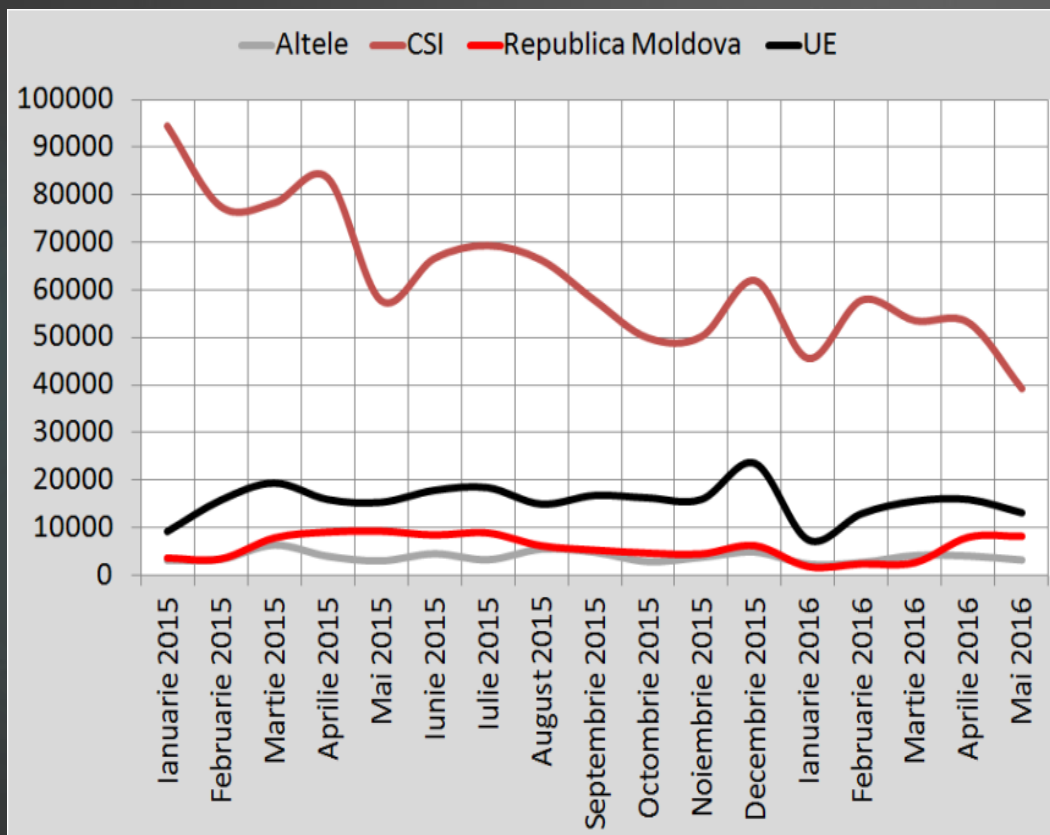
Structura schimburilor comerciale

- Livrările pe malul drept al Nistrului rămân principala destinație a mărfurilor din regiune.
- Livrările către UE au compensat diminuările pe celelalte piețe.
- Exporturile către CSI au fost în scădere în contextul stagnării economiei Federației Ruse.
- În contextul aplanării conflictului armat din estul Ucrainei, a fost înregistrată o majorare a exporturilor către această destinație

Tendințe import

- Agravarea situației economice din regiune pe fundalul unei crize valutare acute a determinat reducerea importurilor de combustibili, metale și produse alimentare, fapt ce a cauzat deficit de mai multe produse pe piața internă

Provocări și riscuri pentru 2016-2017

- ▶ Principala sarcină pentru regiunea transnistreană rezidă în asigurarea implementării precondițiilor impuse de UE urmare agreeării de toate părțile (inclusiv partea transnistreană) a setului de Măsură pentru ameliorarea comerțului regiunii transnistrene cu UE, fapt consemnat prin Decizia Nr.1/2015 a Consiliului de asociere RM-UE din 18.12.2015.
- ▶ Cu toate acestea, provocare majoră va fi evitarea sancțiunilor pentru nerespectarea prevederilor Acordului în regiunea transnistreană.
- ▶ În caz contrar, scenariul izolării economice prin renunțarea la extinderea regimului va avea repercusiuni negative importante pentru economie. Ori, reticenta față de implementarea ZLSAC manifestată de către autoritățile regiunii, va alimenta nemulțumirea crescândă a mediului de afaceri, iar imposibilitatea accederii la piața comunitară va submina competitivitatea acestora.
- ▶ Ținând cont de exercițiul electoral care va avea loc în regiunea transnistreană la toamnă, pot fi anticipate provocări și speculații multiple ce vor viza oportunitatea economică a ZLSAC pentru regiune, din partea jucătorilor politici, inclusiv în sensul obținerii capitalului electoral.
- ▶ În contextul crizei valutare, principala provocare rezidă în reevaluarea mecanismului de gestionare a acesteia, ținând cont de realitățile economice ale regiunii transnistrene. Inclusiv prin renunțarea la inițiativele sporadice de supra-reglementare valutară în cadrul tranzacțiilor internaționale.

This project is funded by
the European Union

Empowered lives.
Resilient nations.

Vă mulțumim pentru atenție!